

Jesen
zima
2018

SOBIVANJE

Brezplačna izobraževalno-zabavna revija za majhne in velike

JESÈNSKO NAGRADNO GESLO

V tej številki boš spoznal prav posebnega prašiča, čakajo te rebusi in dva kviza, pa natečaj za 'naj' recept ter še veliko zanimivega.

Še enkrat pozorno preglej revijo. Opazil boš, da nam ponekod družbo delajo črke. Prepiši jih od začetka do konca revije v enakem zaporedju v spodnje krogce.
To je jesensko-zimsko geslo.

Napiši geslo, svoj naslov in starost ter jih do 25. januarja 2019 pošlji na naslov: Društvo Sobivanje, Predjamska cesta 1, 1000 Ljubljana. Izžrebali bomo tri srečneže, ki bodo prejeli zabavno družabno igro, primerno svoji starosti. Imena nagradencev bodo objavljena v naslednji številki revije Sobivanje.

Geslo poletne številke je bilo: Enakonočje.

Srečo pri žrebu so imeli: Klara Razpotnik, Mala Polana; Nejc Zupan, Šentrupert in Sara Razpotnik, Ljubljana.

REVIVO SO OMOGOČILI

Slovenske železnice

GEODETSKI INŠTITUT SLOVENIJE

JAVNA AGENCIJA
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARNOST PROMETA

EKO SKLAD
SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

TelekomSlovenije

**REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR**

Sobivanje – brezplačna revija za otroke in starše, december 2018. Letnik 3, številka 6. Nosilec projekta: Sobivanje – Društvo za trajnostni razvoj. Izdajatelj: Bomark d.o.o., Predjamska cesta 1, 1000 Ljubljana. Odgovorna urednika: mag. Borut Petelin in Meta Škedelj, mag. Besedila in urejanje besedil: Andreja Šeme. Strokovni sodelavci: dr. Lia Katarina Kompan Erzar, Tomaž Oršič, Nada Pavšer, Lucija Šušteršič, mag. Igor Velov. Jezikovni pregled: Zorana Teran. Likovno uredništvo in oblikovanje: Nina Marselan. Fotografije: Shutterstock oziroma navedeni avtorji. Tisk: Izi print d.o.o. Natisnjeno v 30.000 izvodih. Vsebinska je zaščiteno avtorsko delo in jo je brez pisnega dovoljenja nosilca projekta prepovedano razmnoževati v kakršnikoli obliki.

VSEBINA

SKRB ZA OKOLJE

- ★ Žival se predstavi: Krškopoljski prašič 4
- ★ Znaš ločevati odpadke 8

TRAJNOSTNA POT = MOJA IZBIRA

- ★ Zakaj avto ni najboljša izbira? 12
- ★ Kviz 14

ŽIVIM ZDRAVO

- ★ So maščobe res nezdrave? 16
- ★ Transmaščobe so grdobe 17

VARNOST V PROMETU

- ★ Odgovorni udeleženci v prometu 22
- ★ Natečaj Varno v vrtec in šolo 23
- ★ Slepí sprehod 24

SPODBUJAMO PRIJATELJSTVO

- ★ Kaj se lahko naučimo iz narave? 26
- ★ Likovno literarni natečaj 27
- ★ Pravljica 28

SLOVENIJA, KOT JO VIDIMO OTROCI

- ★ Kviz: Slovenska smučišča 34
- ★ Zemljevid za gibalno ovirane osebe 38

KRŠKOPOLJSKI

KDO SMO?

Sem krškopoljski prašič. Ponosen sem, ker sem edina ohranjena pasma prašičev, ki izvira iz Slovenije. Zato mi rečejo, da sem avtohtona slovenska pasma. Naša pasma izhaja iz Dolenjske in južne Štajerske. Skozi čas nas je bilo vedno manj, ohranili smo se le še na območju Krškega polja, zato smo po njem leta 1899 dobili tudi ime. S Krškega polja smo se nato razširili po vsej Sloveniji.

KAKŠNI SMO?

Res sem nekaj posebnega. Zlahka me prepoznaš, saj sem črne barve, okoli trebuha pa imam širši bel pas. Moja glava je srednje dolga in ima dolga, velika, viseča ušesa. Odrasli krškopoljski prašiči tehtamo od 250 do 300 kilogramov. Samica lahko naenkrat dobi kar deset prašičkov.

KAJ POČNEMO?

Rad rijem po blatu, še raje pa jem. In to je pravzaprav vse, kar počnem. Všeč mi je, da nisem doma na farmi, kjer bi bil ves čas zaprt, ampak sem v prosti reji in sem veliko zunaj. Ker se hitro redim, bom po približno letu in pol dovolj velik za zakol.

PRAŠIČ

SKRB ZA
OKOLJE

Kako bi se pa
tebi zdelo, če bi imel
deset bratcev in
sestric?

SKRB ZA
OKOLJE

KAJ JEMO?

Nisem zahteven. Pojem vse, kar mi dajo. Zelo rad imam ječmen in suho deteljo. Redim se počasi in veliko se gibljem. Na dan pojem malo manj kot tri kilograme hrane. Včasih dobim tudi hrano, ki jo ljudje zavržejo, ker je ne morejo jesti. Še dobro, da pride ta hrana do mene, ne pa v smeti.

KJE ŽIVIMO?

Sem zelo odporen in prilagodljiv. Živim v hlevu, dobro pa se počutim tudi na prostem. Ker sem skromen in nezahteven, me imajo kmetje radi. Naj povem, da je moje meso najbolj okusno, če se veliko pasem zunaj.

NA POMOČ!

Ker so rejo naše pasme v preteklosti omejevali in hkrati vpeljevali nove pasme, smo krškopoljski prašiči skoraj izumrli. Do leta 1990 smo se ohranili le še na 40 kmetijah v Sloveniji. Na srečo so po letu 2001 začeli bolj skrbeti za našo prihodnost. Kmetje so za rejo avtohtonih pasem domačih živali dobili plačilo in ta spodbuda je prispevala k temu, da nas je vedno več. Število krškopoljskih prašičev se je zelo povečalo, vendar je naša pasma še vedno ogrožena. Ker je naše meso res vrhunsko, sem prepričan, da nas bo vedno več.

SKRB ZA
OKOLJE

ZNAŠ PRAVILNO LOČEVATI ODPADKE?

Rumeni zabojniki so za embalažo. Rjavi so za biološke odpadke. Modri oziroma rdeči zabojniki so za papir. Beli oziroma zeleni zabojniki so namenjeni odpadkom iz stekla. Črni zabojniki pa so namenjeni odpadkom, ki ne spadajo v nobenega od štirih zabojnikov.

ORGANSKI
ODPADKI

PAPIR

EMBALAŽA

STEKLO

NEVARNI
ODPADKI

MEŠANI
ODPADKI

Najbolj zahtevno je pravilno ločevati embalažo. V zabojnik za embalažo odlagamo plastenke, prazne tetrapake, jogurtovne lončke, konzerve in pločevinke, plastenke čistil in pralnih praškov, plastično embalažo šamponov, zobnih past in tekočih mil, embalažo iz stiropora, embalažo CD-jev in DVD-jev, aluminijasto folijo, plastične vrečke ... Ne smemo pa odlagati plastične embalaže nevarnih snovi, celofana, CD in DVD plošč, plastičnih stolov, talnih oblog in igrac.

V zabojnik damo vedno prazno embalažo. Predlagam, da jo tudi stisnete, da doma in v zabojniku ne zavzame preveč prostora. Embalaži vedno odstranimo pokrovček ali zamašek, ni pa je treba izpirati ali prati.

V katere zabojnike
spadajo odpadki? Poveži jih s pravimi zabojniki.
Katera embalaža je trajnostna?
Obkroži jo.

Trajnostna embalaža
je tista, ki jo je mogoče
reciklirati. Tako zmanjšamo
količino smeti in energije
za proizvodnjo nove
embalaže.

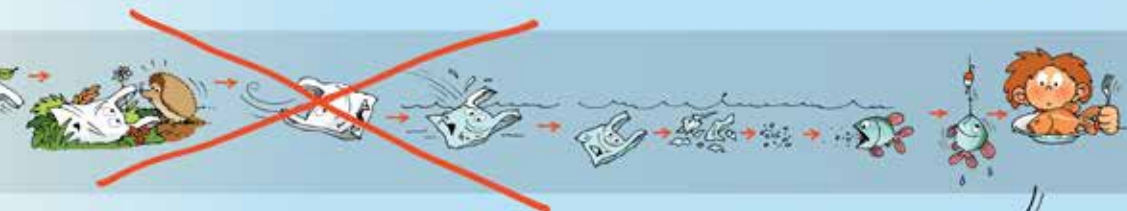

Vpliv na življenje živali

Živali plastične
nosilne vrečke
zamenjujejo za hrano.

Delci mikroplastike
se prenašajo po
prehranjevalni
verigi.

Živali se zapletajo
v plastične nosilne
vrečke.

ZAKAJ AVTO NI NAJBOLJŠA IZBIRA?

Največ ljudi se vozi z avtomobilom. Septembra smo v tednu mobilnosti izkusili, da nam ni nič hudega, če do vrtca ali šole pridemo tudi kako drugače kot z avtom. Trajnostno mobilnost predstavljajo naše noge, skiro, kolo, kotalke in javni prevoz. Z uporabo teh reči prispevamo k čistejšemu okolju in boljšemu zraku.

Pet razlogov, zakaj avto ni najboljša izbira za premikanje:

Si vedel,
da hitreje kot avto
vozi, več izpušnih
plinov pridelava?

1. ONESNAŽEN ZRAK. Z vsakim litrom bencina se v ozračje izločita dva kilograma CO₂. Avto porabi v svoji življenjski dobi okoli tri tone bencina.

2. NESREČE. Avti pogosto povozijo živali, celo ljudi ali ustvarijo hujšo prometno nesrečo.

3. ODPADKI. Ko postanejo avti nevozni, nastanejo ogromne količine odpadkov (pločevina, guma, odpadna motorna olja, akumulatorji z nevarnimi snovmi ...).

4. STROŠKI. Avto ni neprijazen le do okolja, ampak tudi do denarnice, saj za njegovo vzdrževanje porabimo ogromno denarja.

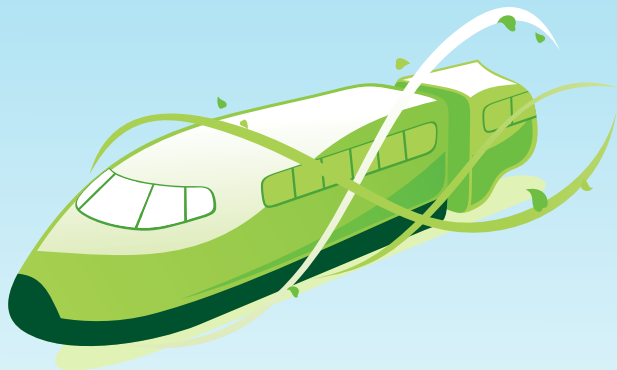
5. GNEČA. Zaradi velike količine avtov se promet na cestah upočasni in prihaja do prometnih zamaškov. Na cilj pridemo veliko kasneje. Čakanje nas dela živčne.

Spomnimo se vsega tega, ko bomo naslednjič želeli sesti v avto. Morda lahko do cilja pridemo na trajnosten način?

Nada Pavšer, predsednica društva Sobivanje

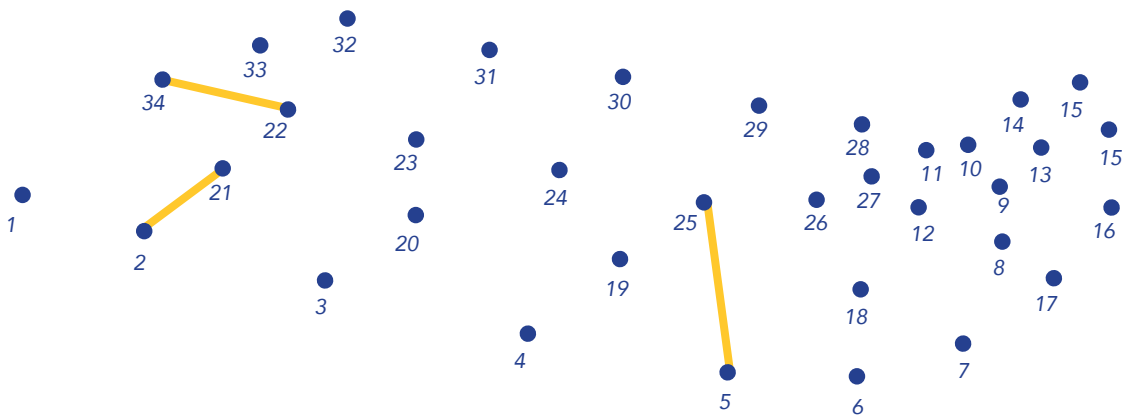

Vlaki porabijo za premikanje petkrat do šestkrat manj energije kot tovornjaki.

OD PIKE DO PIKE

Premikanje na trajnosten način pomeni, da se premikamo tako, da med tem kar najmanj onesnažujemo okolje ali ga sploh ne onesnažujemo. Da sta trajnostni način premikanja hoja in kolesarjenje, že veš. Poveži pike od številke ena naprej in dobil boš namig za še en trajnosten način premikanja, ki je med otroki zelo zabaven in priljubljen.

KVIZ

TRAJNOSTNA MOBILNOST

Izraz trajnostna mobilnost pomeni, da se premikamo tako, da čim manj vplivamo na okolje. Veliko oblik trajnostne mobilnosti (hoja, kolesarjenje ...) ni bolj zdravih le za okolje, ampak tudi za naše telo.

1. Kako se imenuje obdobje, ko se zavestno odločamo za hojo, kolesarjenje, uporabo javnih prevoznih sredstev?

- A) Evropski dan mobilnosti
- B) Evropsko leto mobilnosti
- C) Evropski teden mobilnosti

2. Kaj ocenjujejo zdravstvene službe, ki so primerjale kolesarje in avtomobiliste?

- A) Avtomobilisti so za skoraj deset let mlajši, kot kažejo zdravstvene slike kolesarjev.
- B) Kolesarji so za skoraj deset let mlajši, kot kažejo zdravstvene slike avtomobilistov.
- C) Kolesarji so za skoraj deset let starejši, kot kažejo zdravstvene slike avtomobilistov.

3. Koliko kilometrov moraš narediti s kolesom na teden, če želiš znižati tveganje srčno žilnih obolenj za več kot polovico (50 %)?

- A) 5 km
- B) 35 km
- C) 100 km

4. Promet je velik onesnaževalec zraka. Avtomobilski izpušni plini uničujejo:

- A) rastline, drevesa, zgradbe, zdravje ljudi
- B) rastline, drevesa in zgradbe, na zdravje ljudi pa ne vplivajo
- C) zdravje ljudi, na rastline, drevesa in zgradbe pa ne vplivajo

5. Dobro vzdrževan avto v brezhibnem stanju porabi manj goriva kot slabo vzdrževan avto. Koliko manj?

- A) 9 %
- B) 2 %
- C) 5 %

6. Tlak v gumah igra pomembno vlogo pri porabi bencina. Če je tlak le za 0,5 bara prenizek, porabimo za vožnjo koliko več energije?

- A) 9 %
- B) 2 %
- C) 5 %

Preveri, ali si odgovoril prav! Obrni revijo na glavo in videl boš pravilne rešitve.

Pravilni odgovori: 1 C, 2 B, 3 B, 4 A, 5 A, 6 C

ŽIVIM
ZDRAVO

SO MAŠČOBE RES NEZDRAVE?

O maščobah se veliko govori. Včasih, da so slabe (recimo na telesu ali na oblačilih), včasih, da so dobre. Vsekakor ne mine dan, ko jih ne bi zaužili, zato je prav, da o njih vemo malo več.

Maščobe so del našega telesa. Imajo vlogo zaščite, kot varnostne blazine v primeru udarcev, vlogo gretja, saj so odličen izolator, ter tudi vlogo pomočnika, saj brez njih ne bi mogli izkoristiti v maščobi topnih vitaminov. Slabe pa so tiste maščobe, ki se nabirajo okoli notranjih organov in v podkožju ali se nabirajo v stenah žil in jih mašijo. Maščobe telesu pomagajo, če pa jih jemo preveč, jih telo shrani za hude čase tako, da jo naloži na določena mesta, recimo na trebuh.

Maščobe so rastlinskega in živalskega izvora. Določena živila jih vsebujejo že naravno. Iz rastlin pridobimo olja, iz živalskega mleka maslo in smetano, iz telesne maščobe živali pa mast. Naravni viri maščob so zdravi in podpirajo telo, če jih uživamo v zmernih količinah.

Škodljive maščobe pa so tiste, ki so ustvarjene umetno, so pregrete in zato spremenijo svojo prvotno obliko ter namen. Veliko maščob je skritih in jih s prostim očesom ne opazimo. Prehranskim izdelkom pa dodajo okus in tudi pretirano energijsko vrednost.

Uživajmo naravne maščobe in ne umetnih ali pregretim, pa nam bo šlo v življenju kot po maslu!

TRANSMAŠČOBE SO GRDOBE

Transmaščobe oz. transmaščobne kisline se nahajajo v ocvrtih jedeh (čips, pomfrit, dunajski zrezek, ocvrt sir ...). Dokazano je, da zbolimo, če pogosto jemo tako hrano. Najpogostejše za boleznimi srca in ožilja. V Evropi največ ljudi umre prav zaradi bolezni srca in ožilja!

Hrano raje kuhajte, pecite v pečici ali popražite, izogibajte se cvrtju. Največ vitaminov dobimo iz surove hrane.

Lucija Šušteršič,
prof. biol. in gosp.

Če želiš nekaj hrustljavega,
pohrustaj korenček!

ŽIVIM
ZDRAVO

NATEČAJ ZA NAJBOLJŠI RECEPT

Jejmo zdravo hrano! Dobro se bomo počutili in telo bo zdravo.
Gotovo znate pripraviti kakšno zdravo in okusno jed. Delite jo z nami!

Želimo vas spodbuditi k zdravemu prehranjevanju in vam dati navdihe za kuhanje. Zato vas v projektu 'Živim zdravo' vabimo, da nam **pošljete svoje zdrave recepte za zajtrk, malico, kosilo, prigrizek ali večerjo.**

Pripravo hrane natančno opišite, da bodo recept lahko preizkusili tudi drugi. Poleg pripnite fotografijo pripravljene jedi.

Recepte do 25. aprila 2019 pričakujemo na naslov:
info@drustvo-sobivanje.si

Najboljše recepte bomo nagradili, iz izbranih receptov pa bomo oblikovali knjižico receptov, ki bo vsem dostopna na naši spletni strani www.drustvo-sobivanje.si

Dober tek!

KEFIR ČUDEŽ NARAVE

Kefir je
okusen, zdrav
in osvežilen
mlečni napitek.
Poskusi ga!

KAJ JE TO?
NISO KOKICE.
NISO GOBICE.
NI CVETAČA.

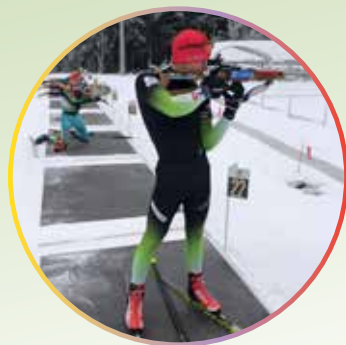
To so kefirna zrna. So pravi čudež narave, saj eno kefirno zrno vsebuje več kot 100 rodov različnih mikroorganizmov. Ko damo kefirna zrna damo v mleko, se mleko spremeni v dragocen kefir. Kefir izdelujejo in uživajo kavkaška ljudstva kot hrano in kot zdravilo že več kot tisoč let. Ni čudno, da slovijo po dolgem življenju in krepkem zdravju.

Probiotični napitki so zdaj zelo moderni, kefir pa je najstarejši znan in popolnoma naraven probiotični napitek, ki vsebuje ogromno probiotičnih kultur.

A vsak kefir ni pravi kefir. Pred nakupom se vedno prepričajte, da na embalaži piše, da je kefir narejen iz kefirnih zrn. V celotni Evropski uniji je zgolj Mlekarna Krepko iz Laz pri Logatcu specializirana za proizvodnjo tradicionalnega kavkaškega kefirja iz kefirnih zrn.

ALEX, SUPER BIATLONEC IN #SUPERFANT

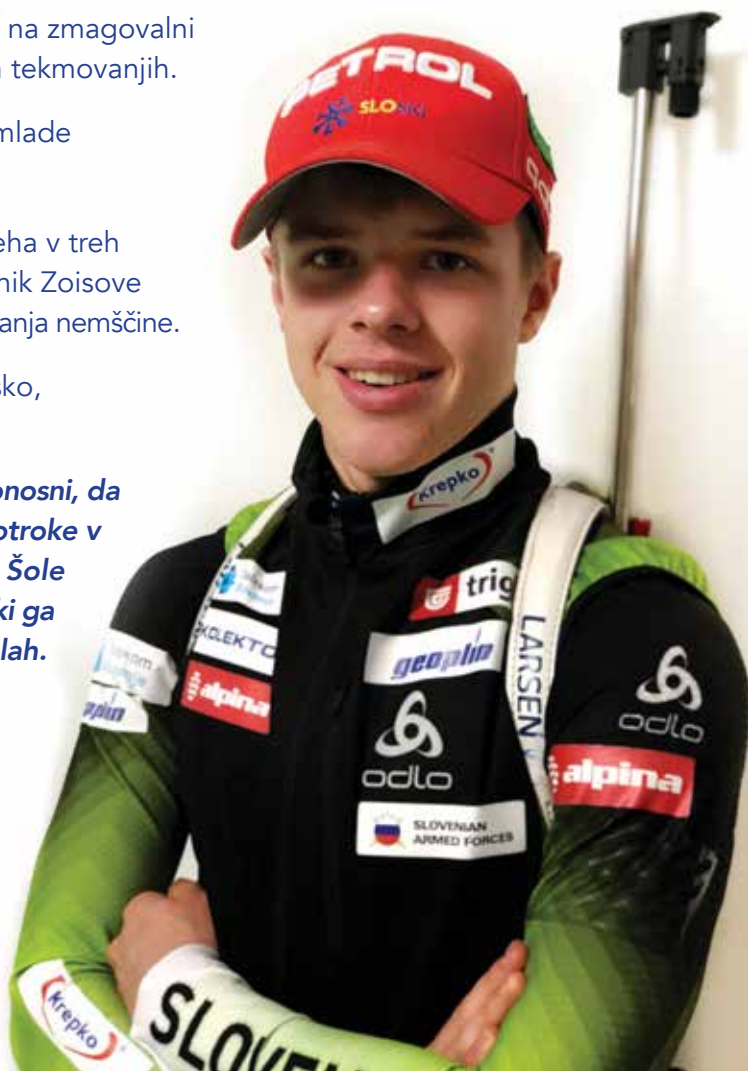
Alex Cisar je 18 letni mladenič iz Kranja. Lahko bi mu rekli kar #superfant! Presežke namreč niza tako na smučeh, kot tudi v šolskih klopeh. Očitno se stvari loteva s srcem in nadarjenostjo, da mu tako dobro uspeva. Zagotovo pa sta njegovi vrlini tudi vztrajnost, discipliniranost ter trdo delo. Nekaj njegovih dosežkov:

- Že 3 leta je član biatlonske mladinske reprezentance in se redno uvršča na zmagovalni oder na državnih in mednarodnih tekmovanjih.
- Spada med najperspektivnejše mlade biatlonce v Sloveniji.
- Poleg odličnega splošnega uspeha v treh letnikih gimnazije je tudi prejemnik Zoisove štipendije in zlatega priznanja iz znanja nemščine.
- Tekoče govori kar tri jezike – češko, angleško in nemško.

Zaradi vsega naštetega smo zelo ponosni, da je Alex tudi ambasador zdravja za otroke v okviru Društva Sobivanje oziroma Šole sobivanja in projekta Živim zdravo, ki ga izvajamo po slovenskih vrtcih in šolah.

ALI SI VEDEL?

Biatlon je šport, ki združuje dve športni disciplini v eni, izraz pa se navadno uporablja za zimski šport, ki združuje smučarski tek in streljanje z malokalibrsko puško.

KAKO LAHKO POSTANEMO ODGOVORNI UPORABNIKI MOBITELA

Prvi mobilni telefon predstavlja enega izmed večjih korakov v času odrasčanja in izraz zaupanja med starši in otroki. Samostojna uporaba mobilnega telefona prinaša tudi odgovornost, saj moramo nanj paziti, da ga ne izgubimo, ob tem pa se moramo držati še dogovora z mamico in očkom, kdaj in kako ga uporabljamo.

V Telekomu Slovenije otrokom in staršem priporočamo **Mojo prvo pogodbo**, ki je nastala v sodelovanju z **organizacijo Logout**, kjer so skupaj s strokovnjaki na podlagi večletnih izkušenj ustvarili preprost pripomoček, ki na zelo neposreden način spodbuja starše in otroke k pogovoru o uravnoteženi uporabi mobilnih naprav. S Prvo pogodbo, v različici za otroke in za mlade, lahko starši in otroci na enostaven način določijo pravila. Letak Smernice za starše pa vključuje namige za starše, kako se pogovoriti z otrokom glede na otrokovo starost. Na primer kako ravnati z mobilnim telefonom, o varnosti in zasebnosti ter o spletnem bontonu, kaj storiti, če se srečamo s spletnim nasiljem, zakaj sta pomembna medosebna komunikacija in druženje s prijatelji, kako najti primerno rešitev v primeru težav ali zadržev ipd.

Moja prva pogodba tako pride prav predvsem staršem, ki otroku kupujejo prvi mobilni telefon, ali pa mladostnikom, ki že imajo svoj mobilni telefon, oziroma vsem, ki se dnevno srečujejo z odrasčajočimi otroki in mladostniki. Več o tem najdete tudi na spletni strani Telekoma Slovenije oziroma na

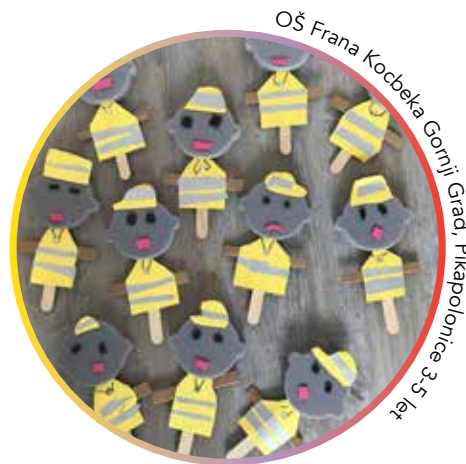
<http://ts.si/Moja-prva-pogodba>

VARNOST V
PROMETU

BESEDA STROKOVNJAKA:

ODGOVORNI UDELEŽENCI V PROMETU

OŠ Frana Kocbeka Gomji Grad, Piskopolonice 3-5 let

Dragi učenci, spoštovani starši!

Vsak dan smo udeleženci v prometu. V vozilu, na avtobusu, na kolesu ali peš. Med hojo ali vožnjo se je zabavno pogovarjati s sošolci, poslušati glasbo v avtu, opazovati okolico... Če pa ob tem nismo dovolj pozorni, se zabava lahko hitro spremeni v žalostno zgodbo. Žal, vsak dan slišimo, da se je kje zgodila prometna nesreča. Mnogokrat se zgodijo stvari, ki jih ni več možno popraviti.

Zato vas, otroci, prosim, da skrbite za svojo varnost. Bodite pozorni, ko hodite v šolo. Hodite po pločniku ali ob robu ceste. Ne prerivajte se s prijatelji in ne tecite ob cesti. Cesto prečkajte le pri zeleni luči na semaforju. Pri prehodu za pešce bodite zelo pozorni, saj vas voznik lahko spregleda in zbije z avtom. Če se to zgodi, avta ne bo bolelo, vas pa zelo.

Vas, starši, pa prosim, bodite zgled svojim otrokom in se pogovarjajte z njimi se o varnosti v prometu. Pokažite jim, da jih imate radi tako, da jih naučite varne udeležbe v prometu.

Srečno in varno na poti, vam želim.

mag. Igor Velov, direktor Javne agencije RS za varnost prometa

OŠ Loka Črnomelj, 3.c

O NATEČAJU VARNO V VRTEC IN ŠOLO

V letošnjem letu je v natečaju sodelovalo: **156** ustanov s kar **8.780** otroci in **480** mentorji. Skupaj z AVP smo izvedli kar 30 delavnic v slovenskih osnovnih šolah in vrtcih ter izpeljali 5 dogodkov za otroke in starše!

Nagrajenci natečaja bodo razglašeni na **Festivalu Sobivanja**, ki bo potekal v **adrenalinskem parku Atlantis**, **24.5.2019**.

Ne pozabi shraniti
datuma in se nam
pridruži! Zabavno bo!

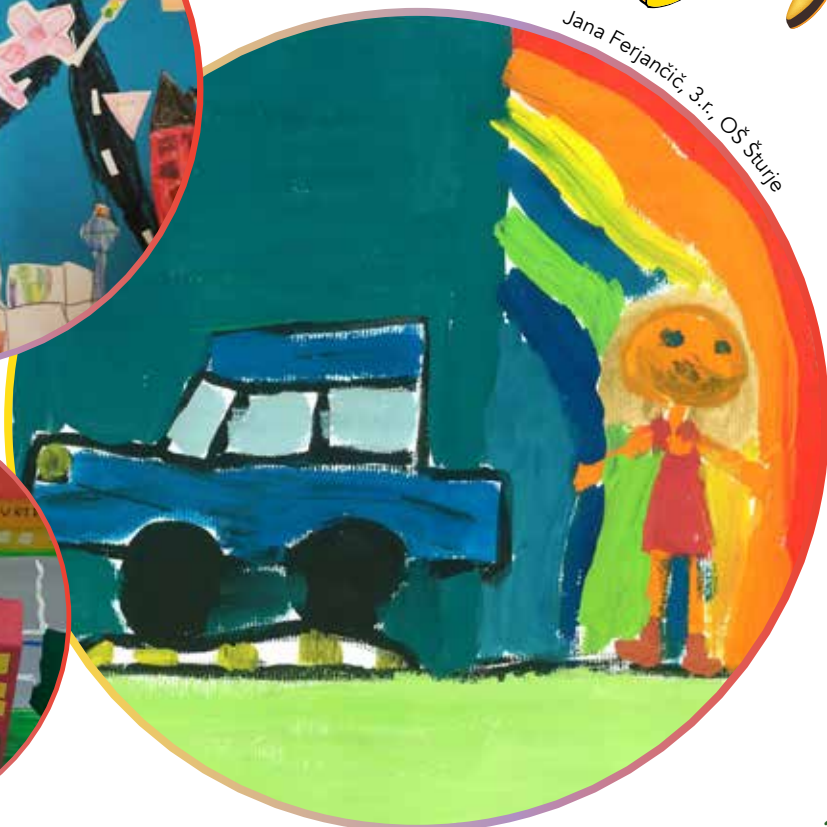
Jana Ferjančič, 3.r., OŠ Šturje

Vrtec občine Žalec

Vrtec občine Žalec

VARNOST V PROMETU

SLEPI SPREHOD

Prosi očeta ali mami, da si vzameta čas za sprehod. Tokrat bo sprehod neobičajen. Naj ti zavežeta čez oči ruto, da ne boš nič videl. Zdaj vidiš, kar vidi slep človek.

Si pripravljen na izziv? Staršu daj roko in naj te vodi, kjer želi. Prvi pogoj, da vama bo sprehod uspel je popolno zaupanje. Tistemu, ki vodi, moraš zaupati, sicer te bo vsakega koraka strah. Še posebej moraš biti previden, ko postaneš udeleženec v prometu. Drugi lahko predvidevajo, da jih vidiš, zato lahko pride do nesreče.

S starši se pogovori, kako si se počutil na »slepem« sprehodu? Pomisli, kako se počutijo slepi, ko se morajo sami odpraviti po opravkih.

Verjetno boš po
tej izkušnji ob srečanju s
slepim človekom vprašal, če morda
potrebuje pomoč, kajne?

REBUS

Veš kaj je rebus? To so nekakšne uganke. Izpiši besedo, ki je na sliki, nato pa upoštevaj navodila pod sliko – prečrtaj določene črke. Črke, ki ne bodo prečrtane, po vrsti vpiši v kvadratke. Tako dobiš novi besedi predmetov, ki jih nujno potrebuješ pri vseh zimskih radostih.

~~1~~ 2 ~~3~~ 4 5

1 ~~2~~ 3 4 ~~5~~

~~1~~ ~~2~~ 3 ~~4~~ 5 6 7

1 ~~2~~ 3

--	--	--	--	--	--	--	--

~~1~~ ~~2~~ 3 4 5

1 2 3 4 ~~5~~ 6

1 ~~2~~ 3 ~~4~~ ~~5~~ 6 7

--	--	--	--	--	--

BESEDA STROKOVNJAKA:

KAJ SE LAHKO NAUČIMO OD NARAVE

Jesen je čudovit letni čas. Daje nam navdihe za premislek in ravnanje. Jesen nam nasuje darov in sadežev. Spominja nas, da bodimo tudi sami radodarni. Delimo svoje igrače ali priboljške s prijatelji, podarjajmo prijazne besede in nasmeh.

Jesen nas uči, da moramo misliti vnaprej. Zjutraj moramo pomisliti, kako se bomo oblekli, da nas ne bo zeblo, in mislimo na ozimnico, da bomo sadove uživali tudi pozimi. Tudi mi moramo pomisliti, preden kaj izrečemo, da koga ne užalimo ali prizadenemo.

Jeseni se narava pripravlja na počitek. Tudi mi ne smemo pozabiti, da je počitek zelo pomemben. Če nismo spočiti, smo razdražljivi in slabe volje. Tako kot se narava počasi pripravlja na počitek, si tudi ti pred spanjem zamisli obred, ki te bo umiril. Nič televizije, raje preberi pravljico ali se pogovarjaj s starši o dogodkih čez dan.

Narava je polna skrivnosti, življenja, raznolikih bitij in predvsem sprememb, ki jih lahko občudujemo in nam razvijajo domišljijo.

dr. Lia Katarina Kompan Erzar,
Študijsko-raziskovalni center za družino

PRAVLJICA O PRIJATELJSTVU

Prijateljstvo pomeni, da si delimo veselje, včasih pa tudi žalost ali jezo. Skupaj se igramo, včasih pa si tudi pomagamo. Včasih pojemo, včasih pa se tolažimo s prijazno besedo. Včasih zaupamo skrivnost, včasih poskušamo pomagati rešiti težavo. Včasih pa pogumno opomnimo, če nekdo ne dela prav ali se grdo obnaša do svojih prijateljev.

Napiši kratko pravljico o prijateljstvu med gozdnimi živalmi. Za navdih preberi našo pravljico o prijateljstvu med ježkom in veverico.

Pravljice pričakujemo na info@drustvo-sobivanje.si, ali na naš naslov (Sobivanje – društvo za trajnostni razvoj, Predjamska cesta 1, 1000 Ljubljana) do 25.1.2019. Eno bomo izbrali, nagradili in objavili v naslednji številki. Poleg pravljice lahko seveda pošlješ tudi risbico, ki jo ilustrira.

PRIJATELJSTVO

Ježek je korakal po gozdu in se ježil, ker ni našel nobenega jabolka, da bi ga pojedel: »Kaj se pa to pravi! Kje so vsa jabolka? Nekdo je pobral vsa jabolka! Gotovo je bil tisti požrešni medved. Samo na hrano misli, zato pa je tako debel. To je pa res nesramno od njega. Samo nase misli!«

JEŽEK IN VEVERICA

Veverica posluša ježkovo godrnjanje, nato pa priskaklja z drevesa in ježku prijazno reče: »Dragi prijatelj, jabolka so od vseh. In vseh gotovo ni pojedel medved. Že pred dvema tednoma je šel v svoj brlog spat zimsko spanje in ga do spomladi ne bo na spregled.«

Ježka je postalo sram, ker je medveda po krivici obdolžil. Obljubil si je, da nikoli več ne bo obsojal drugih in trdil nekaj kar tako, na pamet. Kajti nikoli ne veš, kako je v resnici, razen takrat, ko si zraven.

RAKETNO DIHANJE

Kadar si jezen, postane tvoje telo napeto. Morda te včasih prime, da bi koga udaril ali metal stvari naokoli. Poskusi se v takih trenutkih pomiriti z raketnim dihanjem. Globoko dihanje bo sprostito tvoje telo in raketa bo odnesla jezo visoko v vesolje.

1. Z dlanmi pokrij nos in usta. Globoko vdihni.

Oho, to pa moram preizkusiti. Kdo me bo razjezil?

2. Zrak z vso močjo hitro izdihni (kot bi želel pihniti v balon) in roke iztegni proti nebu.

3. Tako, raketo si uspešno poslal v vesolje. Ponovi petkrat in ne boš več jezen.

Izgubljena božična darila

pravljica za lahko noč

Globoko v gozdu je stala mala, siva koča. Dim se je vil iz njenega dimnika, skozi okno pa je prihajal prav prijeten vonj. Dišalo je po Božiču! Bila je mati Božič, ki je ravno pripravljala ingverjevo pecivo. Imela je kar nekaj božičnih pomočnikov, ki so ji pomagali. Zelo se jim je mudilo, tako kot vedno, kadar sta jih do božičnega večera ločila le še dva dneva – do takrat mora biti vse pripravljeno.

»Zakaj nas očka ne pride pogledat? Že skoraj cel dan tiči v božični delavnici«, je rekla mala božična pomočnica z dolgimi blond laski.

»Saj veš koliko mora postoriti. Vsa božična darila morajo biti pripravljena za Božič, ampak mislim, da bo z nami že čez nekaj minut«, je rekla mati Božič.

Takrat pa je nekdo zagrabil kljuko od vrat in vstopil je oče Božič s tremi malimi škrti.

»Joj, kako sneži! Letos bomo pa vsekakor imeli beli Božič,« je rekel oče Božič.

»Dobro je, kadar je veliko snega, ker tako jelenčki lažje vlečejo sani z vsemi darili,« je rekel eden od škratov.

»So Adrijanove sani pripravljene?« Je vprašal škrt.

»Kdo pa je Adrijan?« Je vprašala mati Božič.

»To je mali deček, zelo je zbolel, ampak zdaj je že bolje,« je odvrnil oče Božič.

»Končal sem vsa darila. Morala bi biti že zavita, ampak to bomo dokončali jutri. Takrat mi lahko pomagajo vsi moji škratje,« je rekel oče Božič.

»Zdaj se lotite božične kaše, nato pa v posteljo, jutri vas čaka dolg dan,« je rekla mati Božič.

Naslednji dan po zajtrku so se oče Božič in škratje odpravili v božično delavnico, da bi dokončali božična darila.

»Prišla bom pote, ko bo čas za kosilo,« je rekla mati Božič.

»Do takrat bomo najbrž res že končali,« je odvrnil oče Božič.

Po petih minutah pa so se vrata sunkovito odprla in skozi nje so planili oče Božič in škratje.

»Božična darila so izginila!« So zavpili.

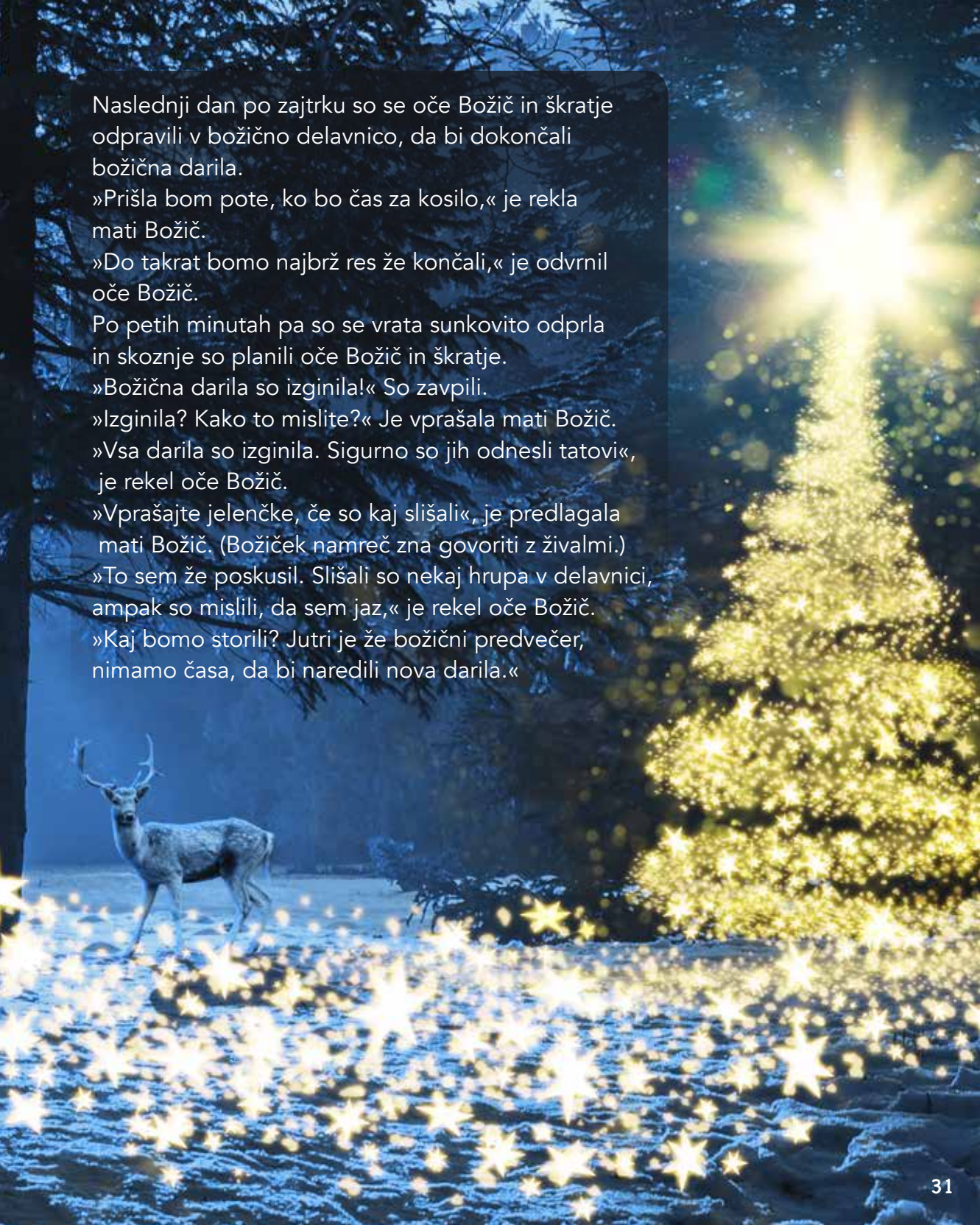
»Izginila? Kako to mislite?« Je vprašala mati Božič.

»Vsa darila so izginila. Sigurno so jih odnesli tatovi,« je rekel oče Božič.

»Vprašajte jelenčke, če so kaj slišali,« je predlagala mati Božič. (Božiček namreč zna govoriti z živalmi.)

»To sem že poskusil. Slišali so nekaj hrupa v delavnici, ampak so mislili, da sem jaz,« je rekel oče Božič.

»Kaj bomo storili? Jutri je že božični predvečer, nimamo časa, da bi naredili nova darila.«

Očetu Božiču se je zlomilo srce. Mati Božič pa ga je poskušala potolažiti.

»Vem, kaj lahko storimo. Pojdimo do veverice in jo vprašajmo, če je kaj slišala. Tako je radovedna, da ve za vsako stvar, ki se zgodi v gozdu,« je predlagal najmanjši škrt.

»Dobra ideja,« je rekel oče Božič in izbral tri škrate, ki bodo odšli z njim.

Usedli so se na sani in se podali na pot z neverjetno hitrostjo. Jeleni so tekli kolikor so jim dale tace. Končno so prispeli do velikega drevesa, kjer so živeli veverički. A nihče od njih ni videl nič posebnega.

»Če se je zgodilo ponoči, nismo mogli slišati ali videti ničesar, ker takrat spimo. Morali bi vprašati nekoga, ki je bil buden,« je rekla mama Veverica.

»Kdo pa bi to bil?« Je vprašal oče Božič.

»Mislim, da morate vprašati sovo,« je rekel oče Veveriček.

»Kje pa jo lahko najdemo?« Je zanimalo očeta Božiča.

»Če boste šli od tu naravnost in zavili levo pri velikem borovcu, boste zagledali ogromno smreko. Tam živi mama Sova.« je rekel oče Veveriček.

»Najlepša hvala,« se je zahvalil oče Božič.

Čez nekaj časa so prispeli k sovjemu gnezdu. Videli so, da sedi nekje visoko na drevesu. Vpili so, ampak jih ni slišala.

»Oče, ne vidiš, da spi?« Je rekel eden od škratov.

»Torej bomo vpili glasneje,« je rekel oče Božič.

Tako so vpili še glasneje, kolikor so jim dala grla.

»Kakšen ropot pa je to! Kaj pa hočete?« Je rekla sova.

»Mati Sova, zanima nas, če ste slučajno videli koga iti tu mimo z ogromno božičnimi darili. Nekaj tatov je prišlo k nam in nam vse pokradlo – ta darila moramo razdeliti zjutraj na božični dan,« je rekel oče Božič.

A warm, festive Christmas scene. In the background, a Christmas tree is decorated with red and gold ornaments and lights. In the foreground, several wrapped gifts in red, white, and gold paper are stacked. A string of warm white lights is visible on the left. The overall atmosphere is cozy and celebratory.

»Kako grozno! Mar to pomeni, da bodo otroci ostali brez daril?«
Je rekla sova.

»Tako je,« je rekel Božiček. »Razen, če jih prej najdemo.«

»Počakajte samo malo! Pa sem res videla neke čudne ljudi iti tu mimo včeraj ponoči. Vlekli so sani, polne nekih stvari,« je rekla sova.

»To so bili najbrž tatovi, veste kam so odšli?« Je vprašal Božiček.

»Ne, ker sem ravno takrat ujela debelo miš. Ampak malce naprej v gozdu je mala rjava hiška, kjer živijo neki čudni ljudje, vsaj tako sem slišala,« je rekla sova.

Božiček se je sovi zahvalil in poskusili so najti to malo kočo.

Čez nekaj trenutkov pa so res zagledali malo, rjavo kočico.

»Prikradel se bom do nje in pokukal skozi okno,« je rekel najstarejši škrat.

»Ja, stori tako, a bodi previden, lahko so nevarni,« je rekel oče Božič.

Škrat se je približal in pogledal noter, tatov ni bilo videti.

Videl pa je darila.

»Pridite hitro! Tatov ni nikjer, vidim pa vsa darila,« je zaklical škrat.

Vsi škratje so stekli v kočo. Res ni bilo nikogar, presenečenja pa so ležala povsod po tleh.

»Res me zanima, kje so vsi in kaj se je tu zgodilo je rekel oče Božič.

Zdaj pa pobesimo vsa božična darila in pohitimo domov.«

Ko so škratje prispeli do roba gozda, so srečali zajca, ki jim je povedal, da je slišal policijsko sireno in v tistem je kar nekaj ljudi bežalo v nasprotni smeri.

»Mislim, da bom s tem pojasnilom kar zadovoljen,« je rekel oče Božič.

Vas zanima kaj se je zgodilo, ko so vsi otroci prejeli svoje božično darilo?

Torej, vsa darila so prišla do otrok v pravem času in vsi so bili veseli, predvsem mali Adrijan, ki je menil, da so njegove nove sani najlepše, kar jih je kdaj videl.

Vas zanima tudi, kaj se je zgodilo s tatovi? Tega ne ve nihče, ker jih od takrat niso več videli.

SLOVENIJA, KOT
JO VIDIMO
OTROCI

KVIZ

SLOVÈNSKA SMUČIŠČA

Slovenci smo smučarski narod, saj smuča več kot 300.000 Slovencev. Veliko jih je zmagovalo in zmagujejo celo na olimpijskih igrah. Preveri, kaj veš o slovenskih smučiščih.

Črke pred pravilnimi odgovori ti razkrijejo predmet, ki ga pri smučanju nujno rabiš.

1. Koliko smučišč deluje v Sloveniji?

- R Manj kot 10
- P Več kot 20
- G Več kot 30
- S Več kot 40

2. Katero naše smučišče je najbolj priljubljeno, če sklepamo po povprečnem dnevnem obisku?

- M Kranjska Gora
- E Vogel
- T Krvavec
- A Mariborsko Pohorje

3. Koliko kilometrov smučarskih prog bi imeli, če bi združili proge z vseh smučišč?

F 111

S 260

U 275

I 532

4. Katero smučišče ima največ smučarskih prog – kar 42 kilometrov?

E Rogla

Č Mariborsko Pohorje

U Kanin

K Cerkno

5. Koliko naših smučišč ima več kot deset kilometrov smučarskih prog?

A 3

S 6

I 9

T 12

SLOVENIJA, KOT
JO VIDIMO
OTROCI

TRIGLAVSKI NARODNI PARK

Triglavski narodni park je edini narodni park v Sloveniji. Ime je dobil po naši največji gori Triglav (2864 m), ki se nahaja v osrčju parka.

Park so ustanovili leta 1981 z namenom uradne zaščite naravnih in kulturnih lepot Julijskih Alp. Triglavski narodni park ima pomembno nalogo ohranjati naravne lepote, izredno raznolikost rastlinstva in živalstva ter kulturno dediščino prebivalcev. Obsega 838,07 km² oziroma 4 % površine Slovenije.

Triglavski narodni park je čudovit in vabi k raziskovanju. Smaragdna reka Soča, ledeniška jezera Bohinjsko, Blejsko, Krnsko in Triglavska jezera, vintgarji, korita, grape, soteske ...

Ob tem moramo spoštovati pravila parka – odpadke moramo odnesti v dolino, rastlin ne trgamo, ne motimo živali, ne kurimo ognja, ne vozimo se z motornimi vozili ...

Spoštujemo Triglavski narodni park in skrbimo zanj, da ga bomo lahko ponosno predali našim vnukom.

Zemljevid Triglavskega narodnega parka

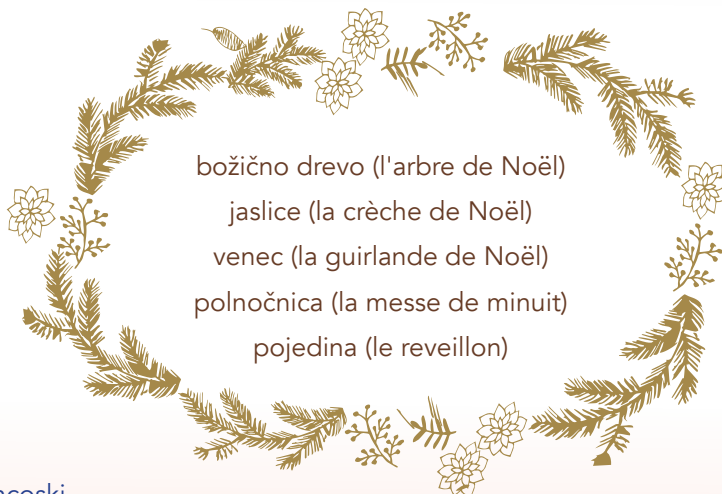
Tomaž Oršič, profesor geografije in zgodovine

KAKŠEN JE PRAZNIČEN DECEMBER V FRANCJI?

Tudi v Franciji okrasijo jelko in poleg postavijo jaslice, na vhodna vrata pa obesijo venec, v mestih pa postavijo stojnice in božične tržnice. Na božični večer se družina zbere ob božičnem drevescu, mnogi pa obišejo tudi polnočnico. Sledi tradicionalna bogata pojedina.

Na vzhodu Francije otrokom nosi darila Miklavž (*Saint-Nicolas*), v ostalih delih Francije pa Božiček (*Le Père Noël*). Francoski otroci postavijo pred vhodna vrata čevelj, ki ga Božiček napolni s sladkarijami, sadjem, oreščki in majhnimi darili.

Za božične praznike si voščijo
Joyeux Noël, za novo leto pa
Meilleurs voeux!
(Najlepše želje) ali
Bonne année
(Srečno novo leto).

Nagradno vprašanje!

Od katerega leta na Inštitutu za francoski jezik AEIOU v Ljubljani že potekajo tečaji francoščine?

- a) Od 2003
- b) Od 2013
- c) Od 2018

Odgovor se skriva na www.ilf-aeiou.si

Inštitut za francoski jezik
AEIOU bo vsem, ki pridete na
tečaj francoščine s to številko revije
Sobivanje, priznal 30 % popusta
na tečaj francoščine za otroke.

Odgovore pričakujemo na naš elektronski naslov info@drustvo-sobivanje.si ali po pošti (Sobivanje – društvo za trajnostni razvoj, Predjamska cesta 1, 1000 Ljubljana), do 25.1.2019. Izžrebali bomo srečneža, ki bo lahko tečaj **francoščine za otroke** obiskoval brezplačno!

SLOVENIJA, KOT
JO VIDIMO
OTROCI

ZEMLJEVID ZA GIBALNO OVIRANE OSEBE

Si predstavljaš, kako človek na invalidskem vozičku pride do trgovine, pošte ali gledališča? Da se lahko pripelje, kamor želi, potrebuje širok pločnik brez ovir, kot so stopnice, robniki, cvetlična korita. **Gibalno ovirane osebe se želijo samostojno premikati v prometu, zato potrebujejo zemljevid dostopnih in varnih poti po mestu. Zemljevid jim pomaga priti do cilja.**

Zemljevid za gibalno ovirane naredimo na podoben način kot običajen zemljevid. Del podatkov pa zberejo in pripravijo invalidi sami, saj oni sami najbolj poznajo domače okolje ter poti in pločnike, po katerih se lahko vozijo brez težav. Takšen zemljevid imenujemo tematski zemljevid, ker poudarja eno temo – prevoznost poti v mestu za invalide.

Katere tematske podatke prinesejo invalidi (pripravljalci podatkov) izdelovalcu zemljevidov (kartografu) za pripravo karte za gibalno ovirane?

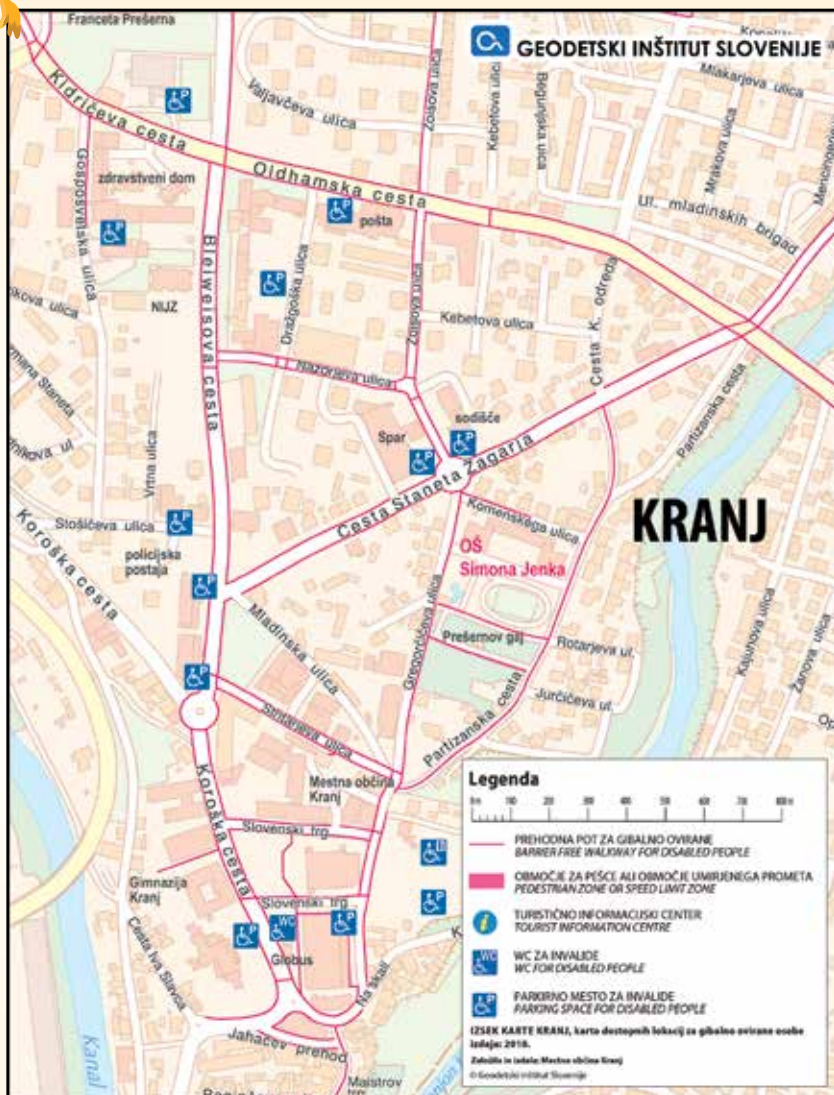
- ✿ parkirna mesta za invalide,
- ✿ prevoznost pločnikov in poti, kjer se lahko invalidi samostojno premikajo,
- ✿ javne sanitarije, ki so dostopne z vozički,
- ✿ restavracije, kjer invalidi lahko popijejo sok, kavo ...
- ✿ javne zgradbe, do katerih lahko pridejo invalidi sami.

Tak zemljevid pomaga gibalno oviranim osebam načrtovati pot v mestu, saj lahko na zemljevidu poiščejo pot, po kateri bodo prišli na svoj izbrani cilj. Trenutno so izdelani zemljevidi za gibalno ovirane za prestolnico, za drugo največje slovensko mesto in za Kranj.

To je primer zemljevida za
gibalno ovirane osebe:

Poznaš invalida? Razveseli ga z zemljevidom!

Za katera tri mesta je Geodetski inštitut Slovenije že izdelal zemljevid za gibalno ovirane osebe? Odgovor se skriva v tem zapisu. Pošljite ga na naš elektronski naslov info@drustvo-sobivanje.si, **do 25. januarja 2019**. Prvim trem, ki nam boste poslali pravičen odgovor, pošljemo za nagrado zemljevid za gibalno ovirane. Podarite ga nekemu, ki ga potrebuje.

*V večeru tihem pridna roka
nežno gladko nit prepleta,
čudovite vzorce splete polne
sanj in domišljije,
kot da nit živiljenja vije.
Dobre želje združi v zvezde,
srečo v sonce oblikuje,
nato pa robu bele čipke
cvetove upanja nasuje.
Tako ljubeče naj usoda stke
Vam dneve v novem letu.
Skrbno trenutke naj izbira,
previdno naj poti ubira.*

Srečno 2019!

